UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

16 päivänä helmikuuta 2012 *

Hankkeiden ympäristövaikutusten arviointi — Säädöksen käsite — Århusin yleissopimuksen soveltamisohjeessa esitettyjen täsmennysten arvo ja ulottuvuus — Luvan myöntäminen hankkeelle, kun sen ympäristövaikutuksia ei ole arvioitu asianmukaisesti — Oikeus saada ympäristöä koskeva asia käsitellyksi tuomioistuimessa — Muutoksenhakuoikeuden laajuus — Luontodirektiivi — Suunnitelma tai hanke, joka vaikuttaa alueen koskemattomuuteen — Erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy

Asiassa C-182/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour constitutionnelle (Belgia) on esittänyt 30.3.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 9.4.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Marie-Noëlle Solvay ym.

vastaan

Région wallonne,

Infrabel SA:n,

Codic Belgique SA:n,

Federal Express European Services Inc:n (**FEDEX**),

Société wallonne des aéroportsin (**Sowaer**),

Société régionale wallonne du transportin (**SRWT**) ja

Société Intercommunale du Brabant wallonin (**IBW**)

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) sekä tuomarit K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.11.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Marie-Noëlle Solvay ym., edustajinaan avocat T. Vandenput ja avocat M.-L. Giovannelli,

— Association des riverains et habitants des communes proches de l'aéroport BSCA (Brussels South Charleroi Airport) (ARACh), edustajanaan avocat A. Lebrun,

— Association Inter-Environnement Wallonie ym., edustajanaan avocat J. Sambon,

— Association Charleroi South Air Pur ym., edustajanaan avocat D. Brusselmans,

— Antoine Boxus ym., edustajinaan avocat L. Misson ja avocat A. Kettels,

— Nicole Laloux ym., edustajanaan avocat L. Dehin,

— Région wallonne, edustajanaan avocat F. Haumont,

— Euroopan komissio, asiamiehinään O. Beynet, J.-B. Laignelot ja D. Recchia,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan 25.6.1998 tehdyn yleissopimuksen, joka on hyväksytty Euroopan yhteisön puolesta 17.2.2005 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2005/370/EY (EUVL L 124, s. 1; jäljempänä Århusin yleissopimus), 2, 3, 6 ja 9 artiklan, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY (EYVL L 175, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna 26.5.2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/35/EY (EUVL L 156, s. 17; jäljempänä direktiivi 85/337), 1, 9 ja 10 a artiklan ja luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7; jäljempänä luontodirektiivi) 6 artiklan 3 ja 4 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asioissa, joissa asianosaisia ovat yhtäältä Liège-Bierset'n ja Charleroi-Bruxelles Sudin lentokenttien ja Brysselin ja Charleroin välisen rautatien lähiympäristön asukkaat ja toisaalta Région wallonne ja jotka koskevat näihin infrastruktuureihin liittyviä töitä koskevia lupia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

3 Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleen mukaisesti ilmaisulle ”viranomainen” annettu määritelmä ”ei koske elimiä tai laitoksia silloin, kun ne toimivat – – lainsäädäntövallan käyttäjinä”.

4 Århusin yleissopimuksen 3 artiklan 9 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Yleisöllä on tämän yleissopimuksen määräysten soveltamisalalla oikeus saada ympäristöasioita koskevaa tietoa, mahdollisuus osallistua ympäristöasioita koskevaan päätöksentekoon ja oikeus muutoksenhakuun tai vireillepanoon ympäristöasioissa ilman kansalaisuuteen, kansallisuuteen tai kotipaikkaan liittyvää syrjintää, sekä, oikeushenkilön osalta, ilman sen rekisteröidyn toimipaikan sijaintiin tai sen toiminnan todelliseen keskukseen perustuvaa syrjintää.”

5 Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 9 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Kukin sopimuspuoli varmistaa, että päätöksestä tiedotetaan yleisölle viipymättä soveltuvien menettelyjen mukaisesti sen jälkeen, kun viranomainen on tehnyt päätöksen. Kukin sopimuspuoli antaa yleisön käyttöön päätöksen tekstin sekä sen perustelut.”

6 Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2–4 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”2. Kukin sopimuspuoli varmistaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että niillä, jotka kuuluvat yleisöön, jota asia koskee, ja

a) joiden etua asia riittävästi koskee, tai vaihtoehtoisesti

b) jotka väittävät oikeuksiensa heikentyvän, jos sopimuspuolen hallintolainkäyttöä koskevassa säännöstössä niin edellytetään, on mahdollisuus saattaa tuomioistuimessa ja/tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä minkä tahansa 6 artiklan määräysten soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus sekä vastaavasti muiden tämän yleissopimuksen asiaankuuluvien määräysten soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus uudelleen tutkittavaksi kansallisen lainsäädännön määräysten mukaisesti ja rajoittamatta tämän artiklan 3 kappaleen soveltamista.

Riittävä etu ja oikeuksien heikentyminen määritellään kansallisen lainsäädännön vaatimusten sekä sen tavoitteen mukaisesti, että yleisölle, jota asia koskee, annetaan laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus tämän yleissopimuksen soveltamisalalla. Tätä varten jokaisen 2 artiklan 5 kappaleessa tarkoitetut vaatimukset täyttävän valtiosta riippumattoman järjestön etua pidetään tämän kappaleen a kohdassa tarkoitetulla tavalla riittävänä. Näillä järjestöillä katsotaan myös olevan oikeuksia, joita on mahdollista loukata tämän kappaleen b kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Tämän 2 kappaleen määräykset eivät estä sitä mahdollisuutta, että hallintoviranomainen alustavasti tutkii asian uudelleen, eivätkä ne vaikuta vaatimukseen hallinnollisten uudelleentarkastusmenettelyjen loppuunsaattamisesta ennen kuin asia saatetaan tuomioistuimessa tutkittavaksi, silloin kun kansallisessa lainsäädännössä on tällainen vaatimus.

3. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että yleisöön kuuluvilla, jotka täyttävät mahdolliset kansallisessa lainsäädännössä asetetut vaatimukset, on tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettujen uudelleentarkastelumenettelyjen lisäksi ja niiden soveltamista rajoittamatta mahdollisuus turvautua hallinnollisiin tai tuomioistuinmenettelyihin yksityishenkilöiden ja viranomaisten sellaisten toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jotka ovat sopimuspuolen kansallisen ympäristölainsäädännön säännösten kanssa ristiriidassa.

4. Tämän artiklan 1 kappaleen lisäksi ja sen soveltamista rajoittamatta tämän artiklan 1, 2 ja 3 kappaleessa tarkoitettujen menettelyiden tulee olla riittäviä ja tehokkaita oikeussuojakeinoja, joihin sisältyy tarvittaessa väliaikaiset turvaamistoimenpiteet, ja niiden tulee olla oikeudenmukaisia, tasapuolisia ja nopeita eivätkä ne saa olla niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle.

Tämän artiklan nojalla tehdyt päätökset annetaan kirjallisesti tai kirjalliseen muotoon tallennettuina. Tuomioistuinten ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden elinten päätökset asetetaan julkisesti saataville.”

Unionin oikeus

Direktiivi 85/337

7 Direktiivin 85/337 1 artiklan 2 kohdan mukaan ”hankkeella” tarkoitetaan ”rakennustyön tai muun laitoksen tai suunnitelman toteuttamista” tai ”muuta luonnonympäristöön ja maisemaan kajoamista mukaan lukien maaperän luonnonvarojen hyödyntäminen”. Käsitteellä ”lupa” tarkoitetaan ”toimivaltaisen viranomaisen tai viranomaisten päätöstä, joka oikeuttaa hankkeen toteuttajan ryhtymään hankkeen toteuttamiseen”. Lisäksi määritelmien mukaan tarkoitetaan

”’yleisöllä’:

yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka, kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti, näiden yhteenliittymiä, järjestöjä tai ryhmiä;

’yleisöllä, jota asia koskee’:

yleisöä, johon 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut ympäristöä koskevat päätöksentekomenettelyt vaikuttavat tai todennäköisesti vaikuttavat, taikka yleisöä, jonka etua ne koskevat; tämän määritelmän mukaisesti katsotaan, että asia koskee ympäristönsuojelua edistävien ja kansallisen lainsäädännön mahdolliset vaatimukset täyttävien valtiosta riippumattomien järjestöjen etua”.

8 Direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä ei sovelleta hankkeisiin, joista on yksityiskohtaisesti säädetty erityisellä kansallisen lainsäädännön alaan kuuluvalla säädöksellä, mikäli tämän direktiivin tavoitteet, mukaan lukien tietojen antaminen, on otettu huomioon säätämismenettelyssä.”

9 Saman direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen luvan myöntämistä arvioidaan niiden hankkeiden vaikutukset, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. – –”

10 Saman direktiivin 5 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on tarvittaessa varmistettava, että kaikki viranomaiset, joilla on hallussaan olennaista tietoa – – pitävät sen hankkeesta vastaavan saatavilla.”

11 Direktiivin 85/337 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun päätös luvan myöntämisestä tai epäämisestä on tehty, toimivaltaisen viranomaisen tai viranomaisten on tiedotettava asiasta yleisölle asianmukaisten menettelyjen mukaisesti ja saatettava yleisön saataville seuraavat tiedot:

— päätöksen sisältö ja siihen liittyvät ehdot,

— tutkittuaan yleisön, jota asia koskee, ilmaisemat huomautukset ja mielipiteet, päätöksen perusteena olevat tärkeimmät seikat ja näkökohdat, mukaan lukien tiedot yleisön osallistumisprosessista,

— tarvittaessa kuvaus tärkeimmistä toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on estää, vähentää ja, jos mahdollista, poistaa merkittävät haittavaikutukset.”

12 Saman direktiivin 10 a artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisen oikeusjärjestelmän mukaisesti siihen yleisöön kuuluville, jota asia koskee, ja:

a) joiden etua asia riittävästi koskee, tai vaihtoehtoisesti

b) jotka väittävät oikeuksiensa heikentyvän, jos jäsenvaltion hallintolainkäyttöä koskevassa säännöstössä niin edellytetään,

on mahdollisuus saattaa tuomioistuimessa tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä tähän direktiiviin sisältyvien yleisön osallistumista koskevien säännösten soveltamisalaan kuuluvien päätösten, toimien tai laiminlyöntien asiasisällön taikka niihin liittyvien menettelyjen laillisuus uudelleen tutkittavaksi.

Jäsenvaltioiden on määriteltävä, missä vaiheessa moite päätöksiä, toimia tai laiminlyöntejä vastaan voidaan esittää.

Jäsenvaltioiden on määriteltävä, mikä muodostaa riittävän edun ja oikeuden heikentymisen, tavoitteenaan antaa yleisölle, jota asia koskee, laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus. Edellä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut vaatimukset täyttävien valtioista riippumattomien järjestöjen edun katsotaan olevan tämän artiklan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla riittävä. Niillä katsotaan myös olevan oikeuksia, joita on mahdollista loukata tämän artiklan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

Tämän artiklan säännökset eivät estä mahdollisuutta, että hallinnollinen viranomainen alustavasti tutkii asian uudelleen, eivätkä ne vaikuta vaatimukseen hallinnollisten muutoksenhakumenettelyjen loppuunsaattamisesta ennen kuin asia saatetaan tuomioistuimen tutkittavaksi, silloin kun kansallisessa lainsäädännössä on tällainen vaatimus.

Kyseisen menettelyn on oltava oikeudenmukainen, tasapuolinen ja nopea, eikä se saa olla niin kallis, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle.

Tämän artiklan säännösten tehostamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisölle annetaan käytännön tietoja mahdollisuudesta turvautua hallinnollisiin ja tuomioistuimessa tapahtuviin muutoksenhakumenettelyihin.”

Luontodirektiivi

13 Luontodirektiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”3. Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.

4. Jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle toteutetut korvaavat toimenpiteet.

Jos kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, ainoat kysymykseen tulevat näkökohdat ovat sellaisia, jotka liittyvät ihmisen terveyteen tai yleiseen turvallisuuteen tai ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaikutuksiin ympäristöön taikka, komission lausunnon mukaan, muihin erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin.”

Kansallinen oikeus

14 Eräistä luvista, joille on olemassa yleisen edun mukaisia pakottavia syitä, 17.7.2008 annetun Vallonian parlamentin asetuksen (décret wallon relatif à quelques permis pour lesquels il existe des motifs impérieux d’intérêt général; Moniteur belge 25.7.2008, s. 38900) 1–4 §:ssä säädetään niiden alkuperäisen sanamuodon mukaan seuraavaa:

”1 §. Seuraavia toimenpiteitä ja töitä koskevien toimenpidelupien, ympäristölupien ja yhtenäislupien myöntämiseen on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

1) seuraavat Liège-Bierset’n ja Charleroi-Bruxelles Sudin alueellisten lentokenttien infrastruktuurin ja yleisörakennusten kunnostustoimenpiteet ja rakennustyöt:

a) Liège-Bierset’n lentokenttä

— pohjoisen rahtialueen laajentaminen lentokoneiden pysäköintialueita ja uusia rahdinkäsittelyhalleja varten

— kehätieverkko ja eteläinen taksiväylä

— neljännen säiliön rakentaminen polttoaineen varastointialueelle

— tavaraliikenteen luotijunien asema

— henkilöautojen pysäköintialueen laajentaminen moottoritien eteläpuolella

— uusi toimistorakennus

b) Charleroi-Bruxelles Sudin lentokenttä

— kiitoradan jatkaminen ja sen yhteydessä tieliittymien ja niiden välisen pohjoisen taksiväylän rakentaminen

— lennonjohtotorni ja tutka

— lentokoneiden pysäköintialueiden laajentaminen

— jäänpoistoalueiden perustaminen

— tieyhteys R3–lentoasema

— reuna-alueen tieverkko ja eteläinen taksiväylä

— lentoaseman laajentaminen

— henkilöautojen pysäköintialueiden laajentaminen

— rautatieasema ja rautatieinfrastruktuurit

2) SNCB:n monivuotisesta investointiohjelmasta 2001–2012 liittovaltion, Flanderin hallintoalueen, Vallonian hallintoalueen ja Brysselin pääkaupunkiseudun hallintoalueen välillä 11.10.2001 tehdyn yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoon kuuluvat alueelliseen rautatieverkkoon (jäljempänä RER-verkko) liittyvät toimenpiteet ja rakennustyöt Vallonian alueella

3) Vallonian hallituksen 27.5.1999 hyväksymän maankäytön alueellisen kehityssuunnitelman (kolmas osa, 1.4 kohta) toteuttamiseen kuuluvat Charleroin, Liègen, Namurin ja Monsin julkisen liikenteen rakennemuotoihin liittyvät toimenpiteet ja rakennustyöt

4) yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi tehdyn päätöksen N:o 1692/96/EY muuttamisesta tehdyssä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 884/2004/EY tarkoitetut maantie- ja jokiliikenteen yhteydet, jotka ovat toteuttamatta Euroopan laajuisesta liikenneverkosta Vallonian alueella.

2 §. Jos 1 §:ssä luetellut toimenpiteet ja rakennustyöt ovat sellaisia, joista säädetään maankäytön suunnittelua, yhdyskuntasuunnittelua, kulttuuriperintöä ja energiaa koskevan Vallonian alueen lain (Code wallon de l'Aménagement du Territoire, de l'Urbanisme, du Patrimoine et de l'Énergie) 84 §:ssä, luvan myöntää hallitus tai sen valtuuttama edustaja saman lain 127 §:ssä ja kyseisen pykälän 3 momentissa vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen ja edellytysten mukaisesti.

Jos 1 §:ssä luetellut toimenpiteet ja rakennustyöt koskevat ympäristöluvasta 11.3.1999 annetussa asetuksessa (décret relatif au permis d'environnement) tarkoitettua laitosta, sovelletaan kyseisen asetuksen 13 §:n 2 momenttia.

Poiketen siitä, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään, lupahakemuksen käsittelyä jatketaan tämän asetuksen voimaantulopäivänä voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jos todistus lupahakemuksen vastaanottamisesta on annettu tai lupahakemus on tehty ennen tämän asetuksen voimaantuloa.

3 §. Hallitus esittää 45 päivän kuluessa 1 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä ja rakennustöitä koskevan toimenpideluvan, ympäristöluvan tai yhtenäisluvan myöntämisestä nämä luvat Vallonian parlamentille. Edellä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetut luvat esitetään parlamentille 45 päivän kuluessa siitä, kun hallitus on vastaanottanut ne.

Vallonian parlamentti vahvistaa sille esitetyn luvan 60 päivän kuluessa siitä, kun lupa-asiakirjat on jätetty Vallonian parlamentin kansliaan. Jos asetusta luvan vahvistamisesta ei ole hyväksytty edellä mainitussa määräajassa, lupa katsotaan evätyksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyjen määräaikojen kuluminen keskeytyy heinäkuun 16 päivän ja elokuun 15 päivän väliseksi ajaksi.

Vallonian parlamentin vahvistama lupa on täytäntöönpanokelpoinen siitä päivästä alkaen, jona asetus julkaistaan Belgian virallisessa lehdessä (Moniteur belge), ja hallitus lähettää luvan saman lain säännösten tai 11.3.1999 annetun asetuksen säännösten mukaisesti.

4 §. Jos lupahakemus koskee Vallonian parlamentin vahvistaman luvan vähäistä muutosta, hakemus käsitellään saman lain tai saman asetuksen yleisesti sovellettavien sääntöjen mukaisesti."

15 Vallonian parlamentin 17.7.2008 antaman asetuksen 5–9 §:ssä säädetään seuraavaa:

”5 §. Vahvistetaan seuraava lupa, jolle on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

— alueellisten lentokenttien infrastruktuuria ja yleisörakennuksia varten edellytetyistä toimista ja muutostöistä 25.8.2005 tehty ministeriön päätös, jolla SA SAB:lle myönnetään ympäristölupa Liège-Bierset’n lentokenttää varten.

6 §. Vahvistetaan seuraava lupa, jolle on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

— alueellisten lentokenttien infrastruktuuria ja yleisörakennuksia varten edellytetyistä toimista ja muutostöistä 13.9.2006 tehty ministeriön päätös, jolla myönnetään toimenpidelupa Société régionale wallonne des Transportille Liège-Bierset’n lentokentän kiitoradan jatkamiseksi.

7 §. Vahvistetaan seuraava lupa, jolle on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

— alueellisten lentokenttien infrastruktuuria ja yleisörakennuksia varten edellytetyistä toimista ja muutostöistä SA Sowaerille 16.9.2003 myönnetty Direction générale de l’Aménagement du Territoire, du Logement et du Patrimoine de Charleroin valtuutetun virkamiehen toimenpidelupa, joka koskee Tintia-joen kattamiseen ja lentokenttäalueen koillisosan maanpinnan korkeuserojen muokkaamiseen liittyvien töiden täytäntöönpanoa.

8 §. Vahvistetaan seuraava lupa, jolle on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

— alueellisten lentokenttien infrastruktuuria ja yleisörakennuksia varten edellytetyistä toimista ja muutostöistä 25.7.2005 tehty ministeriön päätös, jolla SA Sowaerille myönnetään yhtenäislupa Charleroi-Bruxelles Sudin lentokenttää (lentoasema: 3 000 000 matkustajaa / vuosi), henkilöautojen paikoitusalueita (1 600 paikkaa katutasolla ja 1 000 paikkaa kerroksissa), näiden pysäköintialueiden tuloväyliä, ilma-alusten kulkuväyliä, lentoasemaan liittyviä lentokoneiden pysäköintialueita, vedenpuhdistamoa, teknisiä rakennuksia, polttoaineen varastointialuetta (varastossa 2 420 m3 kerosiinia ja 30 m3 maantieliikenteen polttoainetta) sekä uusien kunnallisten liikenneväylästöjen käyttöönottoa varten.

9 §. Vahvistetaan seuraava lupa, jolle on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

— alueellisten lentokenttien infrastruktuuria ja yleisörakennuksia varten edellytetyistä toimista ja muutostöistä 27.7.2005 tehty ministeriön päätös, jolla myönnetään ympäristölupa SA Sowaerille toiminnan harjoittamiseksi Charleroi-Bruxelles Sudin lentokentällä.”

16 Saman asetuksen 14–17 §:ssä säädetään seuraavaa:

”14 §. Vahvistetaan seuraava lupa, jolle on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

— RER-verkon ja siihen liittyvien rakennusten, kulkuväylien ja yhdysradan rakentamisesta 9.2.2006 tehty ministeriön päätös, joka koskee SNCB:lle myönnettyä yhtenäislupaa kolmannen ja neljännen raiteen rakentamiseksi ja liikennöimiseksi Brysselin ja Charleroin välisessä liikenteessä Infrabelin rataosalla 124 Waterloon, Braine-l’Alleud’n ja Nivellesin kunnissa.

15 §. Vahvistetaan seuraava lupa, jolle on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

— 19.6.2008 tehty ministeriön päätös, jolla kuntayhtymä IBW:lle myönnetään yhtenäislupa 92 000 asukasvastineluvun Hainin vedenpuhdistamon rakentamiseen ja käyttöön Braine-le-Châteaun kunnassa.

16 §. Vahvistetaan seuraava lupa, jolle on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

— 7.7.2008 tehty ministeriön päätös, jolla SA Codic Belgiquelle myönnetään ympäristölupa erilaisia teknisiä laitteistoja sisältävän hallinto- ja koulutuskeskuksen toimintaan La Hulpen kunnassa osoitteessa chaussée de Bruxelles 135 sijaitsevalla kiinteistöllä.

17 §. Vahvistetaan seuraava lupa, jolle on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä:

— 4.6.2008 tehty ministeriön päätös, jolla SA Codic Belgiquelle myönnetään toimenpidelupa erilaisia teknisiä laitteistoja sisältävän hallinto- ja koulutuskeskuksen rakentamiseen La Hulpen kunnassa osoitteessa chaussée de Bruxelles 135 sijaitsevalle kiinteistölle.”

17 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Conseil d’État on toimivaltainen käsittelemään kumoamiskanteita, jotka koskevat hallinnollisia toimia ja hallintoviranomaisten antamia määräyksiä sekä lainsäädäntöelimen tai sen yksiköiden hallinnollisia toimia.

18 Se ei sen sijaan voi käsitellä kanteita, jotka koskevat säädösluonteisia toimia.

19 Rakennuslupien ja töiden suorittamiseksi myönnettyjen lupien vahvistaminen Vallonian parlamentin asetuksella kuitenkin merkitsee, että ne ovat säädöstasoisia. Siksi Conseil d’État ei ole toimivaltainen käsittelemään kumoamiskanteita kyseisistä vahvistetuista toimista, jotka voidaan enää riitauttaa ainoastaan Cour constitutionnellessa (perustuslakituomioistuin), jossa voidaan kuitenkin vedota ainoastaan tiettyihin perusteisiin.

Pääasioiden oikeudenkäynnit ja ennakkoratkaisukysymykset

20 Cour constitutionnellen käsiteltäväksi on saatettu useita kanteita, joissa vaaditaan kumoamaan 17.7.2008 annettu Vallonian parlamentin asetus, jolla on ”vahvistettu” eräitä rakennuslupia, jotka koskevat Liège-Bierset’n lentokenttään, Bruxelles-Charleroi Sudin lentokenttään sekä rataosaan Bryssel–Charleroi liittyviä rakennustöitä, eli rakennusluvat, jotka Vallonian parlamentti on vahvistanut ”yleisen edun mukaisten pakottavien syiden” perusteella.

21 Cour constitutionnellen käsiteltävänä on myös ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka Belgian Conseil d’État on esittänyt saman asetuksen lainmukaisuudesta. Conseil d’État itse on aikaisemmin ollut epätietoinen tämän asetuksen yhteensopivuudesta unionin oikeuden ja Århusin yleissopimuksen kanssa, minkä vuoksi se oli saattanut unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ennakkoratkaisupyynnöt, jotka on ratkaistu yhdistetyissä asioissa C-128/09-C-131/09, C-134/09 ja C-135/09, Boxus ym., 18.10.2011 annetulla tuomiolla (Kok., s. I-9711).

22 Kyseisestä säädöksestä johtuu, ettei näitä rakennuslupia enää voida riitauttaa Conseil d’État’ssa vaan ainoastaan Cour constitutionnellessa ja ainoastaan perusteilla, jotka koskevat yhteensopimattomuutta Cour constitutionnellen valvontavaltaan kuuluvien oikeussääntöjen kanssa.

23 Ennakkoratkaisua pyytänyttä tuomioistuinta on sen vuoksi pyydetty ottamaan kussakin pääasian oikeudenkäynnissä kantaa erityisesti siihen, onko riitautetulla asetuksella voitu poistaa kyseiset luvat Conseil d’État’n valvontavallasta ja siirtää ne Cour constitutionnellen valvontavaltaan, vaikkei mahdollisuus kanteen nostamiseen ole tällöin yhtä laaja kuin Conseil d’État’ssa. Tällä menettelyllään Belgian lainsäätäjä on kantajien mukaan sivuuttanut Belgian perustuslain luettuna yhdessä Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2–4 kappaleen ja direktiivin 85/337 10 a artiklan kanssa.

24 Tässä tilanteessa Cour constitutionnelle päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaletta ja 9 artiklan 4 kappaletta tulkittava tämän yleissopimuksen soveltamisohjeessa esitettyjen täsmennysten mukaisesti?

2) a) Onko Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaletta tulkittava siten, että siinä jätetään tämän yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle sellaiset säädökset kuin – – 17.7.2008 annetun [Vallonian parlamentin] asetuksen 1–4 §:ssä käyttöön otetun menettelyn mukaisesti myönnetyt toimenpide- ja ympäristöluvat?

b) Onko Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaletta tulkittava siten, että siinä jätetään tämän yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle sellaiset säädökset kuin saman asetuksen 5–9 ja 14–17 §:ään sisältyvät toimenpide- ja ympäristölupien vahvistamiset?

c) Onko – – direktiivin [85/337] 1 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, että siinä jätetään tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sellaiset säädökset kuin saman asetuksen 1–4 §:ssä käyttöön otetun menettelyn mukaisesti myönnetyt toimenpide- ja ympäristöluvat?

d) Onko direktiivin [85/337] 1 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, että siinä jätetään tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sellaiset säädökset kuin saman asetuksen 5–9 ja 14–17 §:ään sisältyvät toimenpide- ja ympäristölupien vahvistamiset?

3) a) Onko Århusin yleissopimuksen 3 artiklan 9 kappaletta ja 9 artiklan 2, 3 ja 4 kappaletta sekä direktiivin [85/337] 10 a artiklaa tulkittava siten, että ne estävät saman asetuksen 1–4 §:ssä käyttöön otetun kaltaisen menettelyn, jonka nojalla lainsäätäjä myöntää toimenpide- ja ympäristölupia, jotka hallintoviranomainen on valmistellut ja joihin voidaan hakea muutosta ainoastaan [ennakkoratkaisupyynnössä mainittujen menettelyjen] mukaisesti Cour constitutionnellessa ja yleisissä tuomioistuimissa?

b) Onko Århusin yleissopimuksen 3 artiklan 9 kappaletta ja 9 artiklan 2, 3 ja 4 kappaletta sekä direktiivin [85/337] 10 a artiklaa tulkittava siten, että ne estävät sellaisten säädösten hyväksynnän kuin saman asetuksen 5–9 ja 14–17 §:ään sisältyvät vahvistamiset, joilla on taannehtiva vaikutus ja joihin voidaan hakea muutosta ainoastaan [ennakkoratkaisupyynnössä mainittujen menettelyjen] mukaisesti Cour constitutionnellessa ja yleisissä tuomioistuimissa?

4) a) Onko Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 9 kappaletta ja direktiivin [85/337] 9 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne estävät saman asetuksen 1–4 §:ssä käyttöön otetun kaltaisen menettelyn, jonka nojalla asetuksen, jolla myönnetään toimenpide- ja ympäristölupia, ei tarvitse itsessään sisältää kaikkia niitä seikkoja, joiden perusteella voidaan valvoa, että nämä luvat perustuvat asianmukaiseen ennakkoselvitykseen, joka on toteutettu Århusin yleissopimuksen ja direktiivin [85/337] vaatimusten mukaisesti?

b) Onko Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 9 kappaletta sekä direktiivin [85/337] 9 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne estävät sellaisten säädösten kuin saman asetuksen 5–9 ja 14–17 §:ään sisältyvien vahvistamisten hyväksynnän, jotka eivät itsessään sisällä kaikkia niitä seikkoja, joiden perusteella voidaan valvoa, että nämä luvat perustuvat asianmukaiseen ennakkoselvitykseen, joka on toteutettu Århusin yleissopimuksen ja direktiivin [85/337] vaatimusten mukaisesti?

5) Onko [luontodirektiivin] 6 artiklan 3 kohtaa tulkittava niin, että siinä sallitaan lainsäätäjän myöntävän luvan saman asetuksen 16 ja 17 §:ssä tarkoitetun kaltaisille hankkeille, vaikka Conseil d'État on todennut näistä hankkeista tehdyn ympäristövaikutusten arvioinnin puutteelliseksi erittäin kiireellisessä menettelyssä ja vaikka arviointi on ristiriidassa luonnonympäristön ekologisesta hoidosta vastaavan Vallonian aluehallinnon viranomaisen laatiman lausunnon kanssa?

6) Mikäli edelliseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko [luontodirektiivin] 6 artiklan 4 kohtaa tulkittava niin, että sen perusteella erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin voidaan lukea sellaisen infrastruktuurin toteuttaminen, johon on tarkoitus sijoittaa yksityisen yhtiön hallinnollinen keskus, jossa työskentelee paljon työntekijöitä?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

25 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaletta ja 9 artiklan 4 kappaletta tulkittava tämän yleissopimuksen soveltamisohjeessa esitettyjen täsmennysten mukaisesti.

26 Kyseisen soveltamisohjeen sanamuodosta ja varsinkin otsikon "Soveltamisohjeen käyttö" jälkeen annetuista selityksistä ilmenee, että tällä kansainvälisten asiantuntijoiden laatimalla ohjeella on tarkoitus ainoastaan esittää Århusin yleissopimuksen analyysi, jotta lukijat voisivat muodostaa itselleen käsityksen siitä, "mistä yleissopimuksessa on kyse ja mitä käytännön merkitystä sillä saattaa olla".

27 Vaikka Århusin yleissopimuksen soveltamisohjetta voidaan siten pitää selittävänä asiakirjana, joka voidaan tapauksen mukaan ottaa muiden asianmukaisten seikkojen ohella huomioon kyseisen yleissopimuksen tulkinnassa, siihen sisältyvillä analyyseillä ei kuitenkaan ole sitovaa vaikutusta eikä niillä ole Århusin yleissopimuksen määräyksille kuuluvaa oikeusnormin asemaa.

28 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että vaikka Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleen ja 9 artiklan 4 kappaleen tulkinnassa on sallittua ottaa huomioon tämän yleissopimuksen soveltamisohje, sillä ei kuitenkaan ole sitovaa vaikutusta eikä Århusin yleissopimuksen määräyksille kuuluvaa oikeusnormin asemaa.

Toinen kysymys

29 Toisella kysymyksellään, jonka osat on syytä käsitellä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy pääasiallisesti, onko Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaletta ja direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, ettei yleissopimuksen eikä direktiivin soveltamisalaan kuulu 17.7.2008 annetun Vallonian parlamentin asetuksen kaltainen säädös, jolla "vahvistetaan" hallintoviranomaisen aiemmin myöntämät toimenpideluvat, ympäristöluvat ja töitä koskevat luvat, joiden osalta on todettu, että "on osoitettu olevan yleisen edun mukaisia pakottavia syitä", ja jolla niistä tulee säädöstasoisia.

30 Direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohdasta seuraa, että kun kyseisen direktiivin tavoitteet, mukaan lukien tietojen antaminen, saavutetaan lainsäädäntömenettelyn avulla, direktiiviä ei sovelleta asianomaiseen hankkeeseen (ks. asia C-287/98, Linster, tuomio 19.9.2000, Kok., s. I-6917, 51 kohta ja em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 36 kohta).

31 Säännöksen mukaan hankkeen jääminen direktiivin 85/337 soveltamisalan ulkopuolelle edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä. Ensimmäisen mukaan hankkeesta on pitänyt säätää yksityiskohtaisesti erityisellä säädöksellä. Toisen mukaan säätämismenettelyssä on pitänyt päästä direktiivin tavoitteisiin tietojen antamisen tavoite mukaan lukien (ks. asia C-435/97, WWF ym., tuomio 16.9.1999, Kok., s. I-5613, 57 kohta ja em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 37 kohta).

32 Ensimmäisestä edellytyksestä on todettava, että se merkitsee ensinnäkin, että hankkeesta on säädettävä erityisellä säädöksellä. Tästä on todettava, että käsitteet ”hanke” ja ”lupa” on määritelty direktiivin 85/337 1 artiklan 2 kohdassa. Jotta säädös, jolla hankkeesta on säädetty, voi kuulua direktiivin 1 artiklan 5 kohdan soveltamisalaan, sen on oltava erityinen ja sillä on oltava samat ominaispiirteet kuin tällaisella luvalla. Sen on erityisesti annettava hankkeen toteuttajalle oikeus hankkeen toteuttamiseen (ks. em. asia WWF ym., tuomion 58 kohta ja em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 38 kohta).

33 Hankkeesta on lisäksi säädettävä yksityiskohtaisesti eli riittävän täsmällisesti ja lopullisesti siten, että säädöksessä, jolla hanke hyväksytään, on, kuten luvassa, kaikki ympäristövaikutusten arvioinnissa merkitykselliset hanketta koskevat, lainsäätäjän huomioon ottamat seikat (ks. em. asia WWF ym., tuomion 59 kohta sekä em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 39 kohta). Säädöksestä on käytävä ilmi, että direktiivin tavoitteet on saavutettu asianomaisen hankkeen osalta (ks. em. asia Linster, tuomion 56 kohta ja em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 39 kohta).

34 Näin ollen säädöstä ei voida pitää direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna säädöksenä, jolla hankkeesta säädetään yksityiskohtaisesti, jos siinä ei ole hankkeen ympäristövaikutusten arvioimisen kannalta välttämättömiä seikkoja tai jos siinä edellytetään muita toimenpiteitä ennen kuin hankkeen toteuttajalla on oikeus ryhtyä sen toteuttamiseen (ks. em. asia WWF ym., tuomion 62 kohta; em. asia Linster, tuomion 57 kohta ja em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 40 kohta).

35 Toisesta edellytyksestä on todettava, että direktiivin 85/337 2 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että direktiivin päätavoitteena on ennen luvan myöntämistä arvioida niiden hankkeiden vaikutukset ympäristölle, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (ks. em. asia Linster, tuomion 52 kohta ja em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 41 kohta).

36 Direktiivin 85/337 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa täsmennetään lisäksi, että arviointi on suoritettava hankkeen toteuttajan toimittamien asianmukaisten tietojen perusteella, joita tarvittaessa viranomaiset ja kansalaiset, joita hanke saattaa koskea, voivat täydentää (ks. em. asia WWF ym., tuomion 61 kohta; em. asia Linster, tuomion 53 kohta ja em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 42 kohta).

37 Hankkeesta säädettäessä lainsäätäjällä on siten oltava käytössään riittävät tiedot. Direktiivin 85/337 5 artiklan 3 kohdasta ja direktiivin liitteestä IV ilmenee, että hankkeen toteuttajan toimittamissa tiedoissa on oltava hankkeesta ainakin kuvaus, joka sisältää tiedot hankkeen sijainnista, suunnitelmasta ja laajuudesta, kuvaus merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi, vähentämiseksi ja, jos mahdollista, parantamiseksi suoritetuista toimenpiteistä sekä tarvittavat tiedot hankkeen pääasiallisten, todennäköisten ympäristövaikutusten yksilöimiseksi ja arvioimiseksi (ks. em. asia Linster, tuomion 55 kohta ja em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 43 kohta).

38 Kun otetaan huomioon erityispiirteet, joita on monivaiheisella suunnitelman hyväksymismenettelyllä, direktiivi 85/337 ei ole esteenä sille, että sama hanke hyväksytään kahdella kansallisen oikeuden alaan kuuluvalla toimella, joita pidetään yhdessä 1 artiklan 2 kohdan mukaisena lupana (ks. vastaavasti asia C-508/03, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 4.5.2006, Kok., s. I-3969, 102 kohta). Kun lopullinen toimi hanketta koskevasta luvasta annetaan, lainsäätäjä voi siten käyttää hyväkseen tietoja, jotka on saatu edeltävässä hallinnollisessa menettelyssä (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 44 kohta).

39 Tällaisen hallinnollisen menettelyn olemassaolosta ei kuitenkaan seuraa, että hankkeesta katsotaan säädetyn yksityiskohtaisesti erityisellä säädöksellä direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitetulla tavalla, jos säädös ei täytä tämän tuomion 31 kohdassa mainittuja kahta edellytystä. Kuten unionin tuomioistuin on edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Boxus ym. antamansa tuomion 45 kohdassa katsonut, säädöstä, jolla pelkästään ”vahvistetaan” olemassa oleva hallinnollinen toimi viittaamalla yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin ilman, että tätä ennen olisi aloitettu asiasisältöä koskeva lainsäädäntömenettely, joka mahdollistaa edellytysten noudattamisen, ei voida pitää säännöksessä tarkoitettuna erityisenä säädöksenä, eikä se siis ole riittävä, jotta hanke jäisi direktiivin 85/337 soveltamisalan ulkopuolelle.

40 Erityisesti on niin, että säädös, joka on annettu ilman, että lainsäädäntöelimen jäsenillä olisi ollut käytössään tämän tuomion 37 kohdassa mainitut tiedot, ei kuulu direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohdan soveltamisalaan (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 46 kohta).

41 Kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, onko nämä edellytykset täytetty. Tätä varten sen on otettava huomioon annetun säädöksen sisältö ja koko lainsäädäntömenettely, joka on johtanut säädöksen antamiseen, ja erityisesti valmisteluasiakirjat ja parlamentissa käydyt keskustelut (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 47 kohta).

42 Tämä edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Boxus ym. annetusta tuomiosta ilmenevä direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohtaa koskeva ratkaisu on sovellettavissa myös Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleeseen. Yhtäältä nimittäin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleen ja direktiivin 1 artiklan 5 kohdan keskeinen sisältö ovat samankaltaiset. Toisaalta mikään Århusin yleissopimuksen tarkoitusta tai ulottuvuutta koskeva peruste ei ole sellainen, että se estäisi unionin tuomioistuinta soveltamasta tämän yleissopimuksen määräysten tulkinnassa sitä tulkintaa, jonka se on tehnyt direktiivin 85/337 samankaltaisista säännöksistä.

43 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaletta ja direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että yleissopimuksen ja direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävät ainoastaan hankkeet, joista on yksityiskohtaisesti säädetty erityisellä säädöksellä siten, että näiden asiakirjojen tavoitteet on saavutettu lainsäädäntömenettelyssä. Kansallisen tuomioistuimen on varmistettava, että näitä kahta edellytystä on noudatettu, ottaen huomioon annetun säädöksen sisältö ja koko lainsäädäntömenettely, joka on johtanut säädöksen antamiseen, ja erityisesti valmisteluasiakirjat ja parlamentissa käydyt keskustelut. Siten säädöstä, jolla pelkästään ”vahvistetaan” olemassa oleva hallinnollinen toimi viittaamalla yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin ilman, että tätä ennen olisi aloitettu asiasisältöä koskeva lainsäädäntömenettely, joka mahdollistaa kyseisten edellytysten noudattamisen, ei voida pitää säännöksessä tarkoitettuna erityisenä säädöksenä, eikä se siis ole riittävä, jotta hanke jäisi Århusin yleissopimuksen ja direktiivin 85/337 soveltamisalan ulkopuolelle.

Kolmas kysymys

44 Kolmannella kysymyksellään, jonka osat on syytä käsitellä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy pääasiallisesti, onko Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2–4 kappaletta sekä direktiivin 85/337 10 a artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että oikeus niiden soveltamisalaan kuuluvan hankkeen toteuttamiseen myönnetään säädöksellä, jonka asiasisältöä tai johon liittyviä menettelyjä ei voida kansallisen oikeuden mukaan saattaa tuomioistuimen tai muun lailla perustetun riippumattoman ja puolueettoman elimen uudelleen tutkittavaksi.

45 Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleesta, luettuna yhdessä sen 6 ja 9 artiklan kanssa, ja direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohdasta ilmenee, että kyseistä yleissopimusta ja direktiiviä ei sovelleta hankkeisiin, joista on säädetty tämän tuomion 31 kohdassa mainitut edellytykset täyttävällä säädöksellä (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 50 kohta).

46 Muista hankkeista eli hankkeista, joista on säädetty joko muulla kuin säädösluonteisella toimella tai säädöksellä, joka ei täytä kyseisiä edellytyksiä, on todettava, että Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen ja direktiivin 85/337 10 a artiklan sanamuodosta ilmenee, että jäsenvaltioiden on säädettävä mahdollisuudesta saattaa tuomioistuimessa tai muussa lailla perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä direktiivin 85/337 tai Århusin yleissopimuksen 6 artiklan soveltamisalaan kuuluvien päätösten, toimien tai laiminlyöntien asiasisällön taikka niihin liittyvien menettelyjen laillisuus uudelleen tutkittavaksi (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 51 kohta).

47 Jäsenvaltioilla on menettelyllisen itsemääräämisoikeuden perusteella harkintavaltaa Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen ja direktiivin 85/337 10 a artiklan täytäntöönpanossa edellyttäen, että vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudatetaan. Niiden asiana on erityisesti määrittää tuomioistuin tai lailla perustettu riippumaton ja puolueeton elin, joka on toimivaltainen tutkimaan kyseisen määräyksen ja säännöksen mukaiset oikeussuojakeinot, ja antaa niitä koskevat menettelysäännöt, kunhan edellä mainittua määräystä ja säännöstä noudatetaan (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 52 kohta).

48 Århusin yleissopimuksen 9 artikla ja direktiivin 85/337 10 a artikla menettäisivät kuitenkin tehokkaan vaikutuksensa, jos pelkästään siitä seikasta, että hankkeesta on säädetty säädöksellä, joka ei vastaa tämän tuomion 31 kohdassa mainittuja edellytyksiä, seuraisi, ettei säädöksen asiasisällön ja siihen liittyvän menettelyn laillisuutta voida saattaa kyseisen määräyksen ja säännöksen mukaisesti uudelleen tutkittavaksi (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 53 kohta).

49 Århusin yleissopimuksen 9 artiklan ja direktiivin 85/337 10 a artiklan vaatimukset edellyttävät tältä osin, että kun direktiivin 85/337 tai Århusin yleissopimuksen 6 artiklan soveltamisalaan kuuluvasta hankkeesta on säädetty säädöksellä, tuomioistuimen tai muun lailla perustetun riippumattoman ja puolueettoman elimen on voitava kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti tutkia, onko kyseinen säädös direktiivin 1 artiklan 5 kohdan mukaisten ja tämän tuomion 31 kohdassa mainittujen edellytysten mukainen (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 54 kohta).

50 Tilanteessa, jossa tällaisen säädöksen osalta ei ole käytettävissä oikeussuojakeinoa, joka on edellä kuvatun luonteinen ja laajuinen, jokaisen kansallisen tuomioistuimen, joka käsittelee asiaa toimivaltansa rajoissa, on suoritettava edellisessä kohdassa mainittu valvonta ja tehtävä tästä tarvittaessa johtopäätökset jättämällä kyseinen säädös soveltamatta (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 55 kohta).

51 Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin siis katsoo, ettei 17.7.2008 annettu Vallonian parlamentin asetus vastaa direktiivin 85/337 1 artiklan 5 kohdan mukaisia ja tämän tuomion 31 kohdassa mainittuja edellytyksiä, ja jos ilmenee, että sovellettavien kansallisten sääntöjen mukaan mikään tuomioistuin tai muu lailla perustettu riippumaton ja puolueeton elin ei ole toimivaltainen tutkimaan asetuksen asiasisällön tai siihen liittyvän menettelyn pätevyyttä, säädöstä on tällöin pidettävä Århusin yleissopimuksen 9 artiklan ja direktiivin 85/337 10 a artiklan edellytysten vastaisena. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tällöin jätettävä säädös soveltamatta (ks. em. yhdistetyt asiat Boxus ym., tuomion 56 kohta).

52 Kolmanteen kysymykseen on siten vastattava, että Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 2–4 kappaletta sekä direktiivin 85/337 10 a artiklaa on tulkittava siten, että

— kun kyseisen määräyksen ja säännöksen soveltamisalaan kuuluvasta hankkeesta on säädetty säädöksellä, kysymys siitä, onko kyseinen säädös direktiivin 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen edellytysten mukainen, on voitava saattaa kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti tuomioistuimen tai muun lailla perustetun riippumattoman ja puolueettoman elimen tutkittavaksi

— tilanteessa, jossa tällaisen säädöksen osalta ei ole käytettävissä edellä kuvatun luonteista ja laajuista oikeussuojakeinoa, jokaisen kansallisen tuomioistuimen, joka käsittelee asiaa toimivaltansa rajoissa, on suoritettava edellisessä luetelmakohdassa mainittu valvonta ja tehtävä tästä tarvittaessa johtopäätökset jättämällä kyseinen säädös soveltamatta.

Neljäs kysymys

53 Neljännellä kysymyksellään, jonka osat on syytä käsitellä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy pääasiallisesti, onko Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 9 kappaletta ja direktiivin 85/337 9 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sellaisten säädösten antamiselle, jotka eivät itsessään sisällä kaikkia niiden antamiseen johtaneita perusteluja, joiden perusteella voidaan valvoa, että säädökset perustuvat asianmukaiseen ennakkoselvitykseen, joka on toteutettu yleissopimuksen ja direktiivin vaatimusten mukaisesti.

54 Oikeuskäytännössä on katsottu, että direktiivin 85/337 4 artiklaa on tulkittava siten, että siinä ei edellytetä, että päätöksen, jossa todetaan, ettei kyseisen direktiivin liitteessä II tarkoitetun hankkeen ympäristövaikutusten arviointi ole välttämätön, on itsessään sisällettävä ne syyt, joiden perusteella toimivaltainen viranomainen päätti, ettei arviointi ollut välttämätön, mutta jos kuitenkin henkilö, jota asia koskee, esittää tätä koskevan pyynnön, toimivaltaisella hallintoviranomaisella on velvollisuus ilmoittaa hänelle ne perustelut, joiden nojalla kyseinen päätös tehtiin, tai antaa merkitykselliset tiedot ja asiakirjat vastauksena esitettyyn pyyntöön (ks. asia C-75/08, Mellor, tuomio 30.4.2009, Kok., s. I-3799, 61 kohta).

55 Tätä tulkintaa voidaan soveltaa myös direktiivin 85/337 9 artiklan 1 kohdan yhteydessä.

56 Näin ollen on niin, että vaikka direktiivin 85/337 9 artiklan 1 kohdassa edellytetäänkin, että toimivaltaisen viranomaisen tekemästä päätöksestä ja sen perusteluista on tiedotettava yleisölle asianmukaisten menettelyjen mukaisesti, tästä ei kuitenkaan seuraa, että päätöksen itsessään olisi sisällettävä ne syyt, joiden perusteella toimivaltainen viranomainen päätti, että kyse oli välttämättömyydestä (ks. analogisesti em. asia Mellor, tuomion 56 kohta).

57 Siitä ilmenee kuitenkin, että kolmansien samoin kuin myös niiden hallintoviranomaisten, joita asia koskee, on voitava varmistua siitä, että toimivaltaisella viranomaisella on ollut kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen sääntöjen mukaisesti tiedossaan, että asianmukainen ennakkoselvitys on tehty direktiivin 85/337 vaatimusten mukaisesti (ks. em. asia Mellor, tuomion 57 kohta).

58 Lisäksi niiden, joita asia koskee, samoin kuin muiden kansallisten viranomaisten, joita asia koskee, on voitava varmistaa, tarvittaessa oikeusteitse, tämän toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvan selvitysvelvollisuuden noudattaminen (ks. em. asia Mellor, tuomion 58 kohta).

59 Tämän osalta on todettava, että tehokas tuomioistuinvalvonta, jonka on voitava ulottua riidanalaisen päätöksen perustelujen lainmukaisuuden tutkimiseen, edellyttää yleisesti sitä, että asiaa käsittelevä tuomioistuin voi vaatia toimivaltaista viranomaista ilmoittamaan tekemänsä päätöksen perustelut. Kun kyse on kuitenkin erityisesti unionin oikeudessa myönnetyn oikeuden suojaamisen varmistamisesta, niiden, joita asia koskee, on myös voitava puolustaa tätä oikeutta parhaissa mahdollisissa olosuhteissa ja voitava asiaan vaikuttavista seikoista tietoisina harkita, onko heidän etujensa mukaista saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tästä seuraa, että mainitussa tilanteessa kyseisellä toimivaltaisella kansallisella viranomaisella on velvollisuus ilmoittaa heille tekemänsä päätöksen perustelut joko itse päätöksessä tai myöhemmin erikseen tätä pyydettäessä (ks. asia 222/86, Heylens ym., tuomio 15.10.1987, Kok., s. 4097, Kok. Ep. IX, s. 225, 15 kohta ja em. asia Mellor, tuomion 59 kohta).

60 Tällainen myöhempi ilmoittaminen voi tapahtua sekä siten, että ilmoitetaan nimenomaisesti perustelut, että myös siten, että annetaan käyttöön merkityksellisiä tietoja ja asiakirjoja vastauksena esitettyyn pyyntöön (ks. em. asia Mellor, tuomion 60 kohta).

61 Vaikka perustelujen ei välttämättä tarvitse sisältyä itse päätökseen, toimivaltainen viranomainen voi kuitenkin sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti tai omasta aloitteestaan ilmoittaa päätöksessä ne syyt, joihin se perustuu (ks. em. asia Mellor, tuomion 63 kohta).

62 Tällöin kyseisen päätöksen täytyy olla sellainen, että niiden, joita asia koskee, on mahdollista arvioida, onko kyseinen päätöksen riitauttaminen tarkoituksenmukaista, mahdollisesti heidän tietoonsa myöhemmin tulleiden seikkojen perusteella (ks. em. asia Mellor, tuomion 64 kohta).

63 Tätä tulkintaa voidaan soveltaa myös Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 9 kappaleen yhteydessä. Yhtäältä nimittäin tämän määräyksen ja direktiivin 85/337 9 artiklan 1 kohdan keskeinen sisältö ovat samankaltaiset. Toisaalta mikään Århusin yleissopimuksen tarkoitusta tai ulottuvuutta koskeva peruste ei ole sellainen, että se estäisi unionin tuomioistuinta soveltamasta tämän yleissopimuksen määräysten tulkinnassa sitä tulkintaa, jonka se on tehnyt direktiivin 85/337 samankaltaisista säännöksistä.

64 Neljänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 9 kappaletta ja direktiivin 85/337 9 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei niissä edellytetä, että päätöksen olisi itsessään sisällettävä ne syyt, joiden perusteella toimivaltainen viranomainen päätti, että se oli välttämätön. Jos kuitenkin henkilö, jota asia koskee, esittää tätä koskevan pyynnön, toimivaltaisella viranomaisella on velvollisuus ilmoittaa hänelle ne perustelut, joiden nojalla kyseinen päätös tehtiin, tai antaa merkitykselliset tiedot ja asiakirjat vastauksena esitettyyn pyyntöön.

Viides kysymys

65 Viidennellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että siinä sallitaan lainsäätäjän myöntävän luvan suunnitelmalle tai hankkeelle, vaikkei se ole varmistautunut siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen.

66 Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa säädetään arviointimenettelystä, jonka tarkoituksena on taata ennakkovalvonnan avulla, että suunnitelma tai hanke, joka ei liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellinen mutta joka on omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi, hyväksytään vain, jos se ei vaikuta alueen koskemattomuuteen (ks. asia C-127/02, Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, tuomio 7.9.2004, Kok., s. I-7405, 34 kohta).

67 Suunnitelma tai hanke voidaan hyväksyä vain sillä edellytyksellä, että toimivaltaiset viranomaiset ovat varmoja siitä, ettei sillä ole haitallisia vaikutuksia kyseisen alueen koskemattomuuteen. Näin on silloin, kun ei ole olemassa mitään tieteelliseltä kannalta järkevää epäilyä siitä, että tällaisia vaikutuksia ei aiheudu (ks. asia C-239/04, komissio v. Portugali, tuomio 26.10.2006, Kok., s. I-10183, 20 kohta). Lisäksi edellytetään, että siitä, että kyseessä olevan alueen koskemattomuuden kannalta haitallisia vaikutuksia ei aiheudu, ei saa olla mitään tieteelliseltä kannalta järkevää epäilyä nimenomaan silloin, kun lupa hankkeen toteuttamiselle annetaan (ks. em. asia komissio v. Portugali, tuomion 24 kohta).

68 Yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi soveltuvilla alueilla ja erityisesti alueilla, joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä, jäsenvaltioiden on luontodirektiivin perusteella lisäksi toteutettava suojelutoimenpiteitä, joilla voidaan direktiivin suojelutavoite huomioon ottaen turvata näiden alueiden ekologinen merkitys kansallisella tasolla (ks. asia C-117/03, Dragaggi ym., tuomio 13.1.2005, Kok., s. I-167, 30 kohta ja asia C-491/08, komissio v. Italia, tuomio 10.6.2010, Kok., s. I-74*, 30 kohta).

69 Jäsenvaltioilla on nämä luontodirektiivin mukaiset velvoitteet siitä riippumatta, millainen kansallinen viranomainen on toimivaltainen antamaan luvan kyseiselle suunnitelmalle tai hankkeelle. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa, jossa viitataan toimivaltaisiin kansallisiin viranomaisiin, ei anneta mitään erityisiä sääntöjä, jotka koskisivat lainsäädäntöviranomaisen hyväksymiä suunnitelmia tai hankkeita. Tällä ominaisuudella ei siten ole vaikutusta luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan säännösten mukaisten jäsenvaltioiden velvoitteiden laajuuteen tai sisältöön.

70 Viidenteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ei sallita kansallisen viranomaisen, ei lainsäätäjänkään, myöntävän lupaa suunnitelmalle tai hankkeelle, jollei se ole varmistautunut siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen.

Kuudes kysymys

71 Kuudennella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohtaa tulkittava siten, että yksityisen yhtiön hallinnollisen keskuksen sijoituspaikaksi tarkoitetun infrastruktuurin toteuttamista voidaan pitää tässä säännöksessä tarkoitettuna erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavana syynä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jonka vuoksi kyseisen alueen koskemattomuuteen vaikuttavan hankkeen tai suunnitelman toteuttaminen on perusteltua.

72 Luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa säädetään, että jos suunnitelma tai hanke on saman direktiivin 6 artiklan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti toteutetun arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä (ks. asia C-304/05, komissio v. Italia, tuomio 20.9.2007, Kok., s. I-7495, 81 kohta).

73 Kyseisen direktiivin 6 artiklan 4 kohtaa on poikkeussäännöksenä lupakriteeriin, joka vahvistetaan kyseisen artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä, tulkittava suppeasti (ks. em. asia komissio v. Italia, tuomio 20.9.2007, 82 kohta).

74 Lisäksi sitä voidaan soveltaa vasta sen jälkeen, kun suunnitelman tai hankkeen vaikutukset on tutkittu luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Näiden vaikutusten tunteminen asianomaisen alueen suojelutavoitteiden kannalta on välttämätön edellytys direktiivin 6 artiklan 4 kohdan soveltamiselle, koska muussa tapauksessa kyseessä olevan poikkeussäännöksen soveltamisedellytyksiä ei voida tutkia. Mahdollisten erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavien syiden sekä vähemmän haitallisten vaihtoehtojen olemassaolon tutkiminen nimittäin edellyttää niiden vertaamista asianomaisen suunnitelman tai hankkeen alueelle aiheuttamaan vahinkoon. Lisäksi mahdollisten korvaavien toimenpiteiden luonteen määrittäminen edellyttää, että kyseiseen alueeseen kohdistuva vahinko voidaan määrittää täsmällisesti (ks. em. asia komissio v. Italia, tuomio 20.9.2007, 83 kohta).

75 Luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun edun, jonka vuoksi suunnitelma tai hanke voidaan toteuttaa, on oltava sekä ”yleinen” että ”erittäin tärkeä”, joten sen on oltava verrattavissa luontodirektiivin tavoitteena olevaan luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeluun.

76 Yrityksen sijoittamiseksi tai laajentamiseksi tehtävät työt täyttävät nämä edellytykset lähtökohtaisesti vain poikkeustapauksissa.

77 Sitä, että asia on niin, ei voida sulkea pois, jos hanke todella on yksityisestä luonteestaan huolimatta erittäin tärkeän yleisen edun mukainen sekä laatunsa että taloudellisen ja sosiaalisen asiayhteytensä puolesta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuminen on osoitettu.

78 Hallinnollisen keskuksen sijoituspaikaksi tarkoitetun infrastruktuurin rakentaminen itsessään ei näiden perusteiden kannalta voi lähtökohtaisesti olla luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy.

79 Kuudenteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että hallinnollisen keskuksen sijoituspaikaksi tarkoitetun infrastruktuurin toteuttamista ei lähtökohtaisesti voida pitää tässä säännöksessä tarkoitettuna erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavana syynä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jonka vuoksi kyseisen alueen koskemattomuuteen vaikuttavan hankkeen tai suunnitelman toteuttaminen olisi perusteltua.

Oikeudenkäyntikulut

80 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla

unionin tuomioistuin (neljäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Vaikka tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan 25.6.1998 tehdyn yleissopimuksen, joka on hyväksytty Euroopan yhteisön puolesta 17.2.2005 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2005/370/EY, 2 artiklan 2 kappaleen ja 9 artiklan 4 kappaleen tulkinnassa on sallittua ottaa huomioon tämän yleissopimuksen soveltamisohje, sillä ei kuitenkaan ole sitovaa vaikutusta eikä Århusin yleissopimuksen määräyksille kuuluvaa oikeusnormin asemaa.

2) Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaletta ja tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 26.5.2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/35/EY, 1 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että yleissopimuksen ja direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävät ainoastaan hankkeet, joista on yksityiskohtaisesti säädetty erityisellä säädöksellä siten, että näiden asiakirjojen tavoitteet on saavutettu lainsäädäntömenettelyssä. Kansallisen tuomioistuimen on varmistettava, että näitä kahta edellytystä on noudatettu, ottaen huomioon annetun säädöksen sisältö ja koko lainsäädäntömenettely, joka on johtanut säädöksen antamiseen, ja erityisesti valmisteluasiakirjat ja parlamentissa käydyt keskustelut. Siten säädöstä, jolla pelkästään ”vahvistetaan” olemassa oleva hallinnollinen toimi viittaamalla yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin ilman, että tätä ennen olisi aloitettu asiasisältöä koskeva lainsäädäntömenettely, joka mahdollistaa kyseisten edellytysten noudattamisen, ei voida pitää säännöksessä tarkoitettuna erityisenä säädöksenä, eikä se siis ole riittävä, jotta hanke jäisi yleissopimuksen ja mainitun direktiivin, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamisalan ulkopuolelle.

3) Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan yleissopimuksen 3 artiklan 9 kappaletta ja 9 artiklan 2–4 kappaletta sekä direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2003/35, 10 a artiklaa on tulkittava siten, että

— kun kyseisen määräyksen ja säännöksen soveltamisalaan kuuluvasta hankkeesta on säädetty säädöksellä, kysymys siitä, onko kyseinen säädös mainitun direktiivin, sellaisena kuin se on muutettuna, 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen edellytysten mukainen, on voitava saattaa kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti tuomioistuimen tai muun lailla perustetun riippumattoman ja puolueettoman elimen tutkittavaksi

— tilanteessa, jossa tällaisen säädöksen osalta ei ole käytettävissä edellä kuvatun luonteista ja laajuista oikeussuojakeinoa, jokaisen kansallisen tuomioistuimen, joka käsittelee asiaa toimivaltansa rajoissa, on suoritettava edellisessä luetelmakohdassa mainittu valvonta ja tehtävä tästä tarvittaessa johtopäätökset jättämällä kyseinen säädös soveltamatta.

4) Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan yleissopimuksen 6 artiklan 9 kappaletta ja direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2003/35, 9 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei niissä edellytetä, että päätöksen olisi itsessään sisällettävä ne syyt, joiden perusteella toimivaltainen viranomainen päätti, että se oli välttämätön. Jos kuitenkin henkilö, jota asia koskee, esittää tätä koskevan pyynnön, toimivaltaisella viranomaisella on velvollisuus ilmoittaa hänelle ne perustelut, joiden nojalla kyseinen päätös tehtiin, tai antaa merkitykselliset tiedot ja asiakirjat vastauksena esitettyyn pyyntöön.

5) Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ei sallita kansallisen viranomaisen, ei lainsäätäjänkään, myöntävän lupaa suunnitelmalle tai hankkeelle, jollei se ole varmistautunut siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen.

6) Direktiivin 92/43 6 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että hallinnollisen keskuksen sijoituspaikaksi tarkoitetun infrastruktuurin toteuttamista ei lähtökohtaisesti voida pitää tässä säännöksessä tarkoitettuna erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavana syynä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jonka vuoksi kyseisen alueen koskemattomuuteen vaikuttavan hankkeen tai suunnitelman toteuttaminen olisi perusteltua.

Allekirjoitukset